

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXX.

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisorile nefrancoate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se returnează.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
Nux. Augenthaler & Emeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Ooppelik.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII Erzsébet-körút).
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tariful și in-
vială. — RECLAME pe pagina
3-a o serie 30 bani.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 8 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se primumă la toate ofi-
cile postale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgului Inului Nr. 30. etagiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 8 cor. — Un exem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 230.

Brașov, Joi 18 (31) Octombrie

1907.

Slovacii „mai pot aștepta“!

Camera ungară s'a ocupat ieri cu proiectul de indemnitate, față cu care diferitele partide au luat ca de obicei poziție. Înainte de a se începe discuțiunea, deputatul naționalist slovac Hodza a anunțat o interpelație urgentă asupra măcelului din Cernova, dar președintele camerei a fost de părere, că lucrul nu e tocmai așa de urgent și că Hodza mai poate aștepta până în ziua următoare cu interpelația sa.

Chiar și „Pester Lloyd“ găsește, că părerea aceasta a președintelui Justh e curioasă. Și mai curioasă i se pare însă motivarea refuzului președintelui, că nenorocirea s'a întâmplat deja și că e acum târziu să se ia măsuri.

„Președintele camerei e în mare eroare“; — scrie numita foaie — „marea publicitate a așteptat aceasta interpelație, cu cea mai mare încordare, pentru că a voit să primească în fine o informație autentică oficială despre ceea ce s'a întâmplat lugubră, pe când până acum a fost avizată la știrile aduse de ziare, cari nu sunt controlabile și sunt de sigur mai mult sau mai puțin tendențioase. Contele Andrassy, ministrul de interne, a fost gata a da acest răspuns imediat.“

„Nici că ne este permis a admite, că greșeala acestei amânări s'a putut face numai de aceea, fiindcă un deputat naționalist a fost, care a voit să prezenteze această interpelație. Avem cauză fundată de a tracta chestiuni și incidente de felul acesta cu cea mai mare delicatete și precauțiune. Și în cele din urmă: este în adevăr lucru așa de indiferent, dacă doisprezece cetățeni ai acestui stat, fie chiar și Slovaci săraci și fanatizați, (?) sunt simplu împușcați și tot atâți de moarte răniți? Nu dle președinte, cu aceasta amânare nu s'a

făcut bun serviciu Ungariei! Cel mai scump bun al statului este omul“.

Nu voim să cercetăm cum vine „Pester Lloyd“ să aibă atâta milă creștinească cu bieții Slovaci masacrați din Cernova, când foaia aceasta era odinioară cea mai înfocată apărătoare a nelegiurilor, ce se săvârșiau contra naționalităților de cătră fanatizații lor adversari. Ceea ce ne pare însă foarte semnificativ este, că aceasta foaie regretă așa de mult, că nu i s'a dat ocaziune ministrului de interne, conte Andrassy, de a spune cu o zi mai curând, ce are pe inimă, față cu tristul caz dela Cernova.

În același spirit scrie, cum vom vedea mai jos, și ziarul lui Tisza și suntem siguri, că procedarea lui Justh va fi criticată și de acest ziar, care își va exprima la rândul său părerea de rău, că contele Andrassy n'a putut să-și desfășoare oratoria sa asupra uneltirilor incendiare ale agitatorilor slovaci.

12 morți și 12 grav răniți — buletinul pe zi ce merge vestește mai multe victime — nu-s nimic pe lângă primejdia grozavă, de care e amenințat statul ungar de cătră agitatorii fără de conștiință ai Slovacilor. Dacă solgăbirăul din Rozenberg, fără măcar de a soma mai înainte mulțimea o singură dată, a poruncit gendarmilor să puște în ea, el n'a comis decât un fapt patriotic, căci a trebuit să scape țara de urgia ce era să aducă pe capul ei uneltirile panslavistice ale preotului Hlinka, prigonit pentru naționalismul său.

Zicem și noi: președintele Justh trebuia să dea ocaziune contelui Andrassy de a vorbi în chestiunea atrocităților comise contra Slovacilor, ca să știm c'o zi mai curând, ce crede el și cu toți ai săi despre cele ce s'au înrâmpat la Cernova, și să fim mai bine luminați.

Camera ungară. După deschidere, camera dă expresie urărilor de bine pentru însănătoșirea Maj. S. monarchului, apoi ia cuvântul Dr. T. Mihali la proiectul de indemnitate, a cărui referent este P. Hoitsy. Președintele clubului naționalist respinge proiectul și intră în dezbateră chestiei Vaida, plângându-se de oprinerea libertății cuvântului în loc ca guvernul să grăbească a realiza reformele democratice, la cari s'a angajat, ca sufragiul universal. Chestiile ce au naționalității la comisia de imunitate se trăgănează peste timp. Guvernul e nepuțincios față de criza financiară ce se apropie tot mai mult de catastrofă. Prin noile proiecte, greutățile dării sunt încărcate tot pe clasele mai serace. (Aprobări la naționalități.)

Justiția are măsuri speciale în contra presei socialiste și naționaliste. Fără de asta, fiind limba judecătorilor exclusiv maghiară, justiția este pentru noi de puțin folos. Comunicação e rea, tot din cauzele sovinișmului, care a infectat toate în țara asta. Guvernul ar face mai bine să îngrijească de drumuri bune.

Președintele Justh îl intrerupe des, și nu-i dă voie să stăruiască asupra chestiei Vaida, până nu va termina cu ea comisia de imunitate.

Pe lângă proiecte vorbește din partea kossuthiștilor Thaly K. — În o limbă maghiară stricată, croatul Supilo, află că pactul din Flume este asemenea pactului austro-maghiar. Deoarece guvernul nu-l respectă, clubul croat respinge proiectul.

Wekerle a răspuns cu vechea poveste, că nici într'un colț de lume nu o duc naționalitățile așa de bine ca în Ungaria. — Tot timpul de după pauză l'a ocupat A. Vlad, făcând critica proiectului.

Guvernul se face ridicol — spune — dacă pune în cărua naționalităților reușita compromisiului, care nu cuprinde nici o concesie, o nici nouă cucerire, ce n'ar fi fost în stare a aduce și guvernele din trecut. Uniune vamală și confederațiune vamală este tot un drac. Independența economică mai așteaptă, deși nu poate aștepta. Naționalitățile sunt stințenite în cultură, ca și în viața publică a țării. Reichsratul refuză suspendarea imunității în chestii politice parlamentare noastre însă grăbește. Garanțele constituționale sunt numai în titlu. Neatârarea judecătorilor e numai în principiu. (Președintele îl avertisează). Nu primește proiectul.

În cercurile politice se spune, că na-

ționalității și Croații sunt hotărâți a duce o luptă mai intensivă în contra tuturor proiectelor, până vor primi răspuns sigur și lămurit în chestia sufragiului universal.

Vot de încredere a dat lui Fr. Kossuth conferința de ieri a partidului independentist, la propunerea lui C. Kmetty.

Naționalității și Croații. La conferința de luni a clubului naționalist nu au luat parte deputați croați, cum se scria înainte. Un deputat naționalist însă ar fi declarat „dacă am voi, alianțe s'ar face iute, fără conferințe și de-acestea“.

Criza financiară a fost obiectul de preocupare al conferinței de ieri a partidului kossuthist. Deputatul Horvath așteaptă dela marile institute financiare, să facă tot ce se poate pentru sistarea crizei. Apelează la stat. Wekerle spune, că aceeași criză băntue și în alte țări. — S'a discutat chestia, numai pentru ca premierul să poată face declarația asta, — ascunzând adevăratele cauze.

În camera austriacă baronul Sternberg spune, că parlamentul maghiar reprezintă baionete și volnicii electorale, iar nu popoare. Creștin-socialul Adam găsește garanțele constituționale acordate Ungariei de potrivite pentru desfacerea monarhiei. Dep. Lewycki declară că Rușii nu pot vota pactul din cauze politice și economice. Dep. Kaiser (poporal german) recunoaște că guvernul și-a dat silința a face tot posibilul pentru încheierea unui pact favorabil, dar favorurile obținute prin noul pact se reduc la zero prin concesionile făcute Ungariei. Dep. Stajinski (polon) primește pactul.

Parochia gr. cat. română din Budapesta, a primit recunoașterea independenței sale, acum prin decret papal. Acesta spune: „fiindcă parochia gr. cat. rutenă a fost cerută și înființată numai de Rușii, Românii gr. catolici nu pot fi silți a aparține acestei parochii“. Astfel Românii gr. cat. din Budapesta au obținut dreptul de a înființa parochie separată, și nu sunt obligați a plăti darea bisericească la Rușii și a lua orele de religie dela preotul ruten. Deccamdată rămân ca și

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Maxim Gorki.

In fața vieții!

Înainte feței severe a vieții, stăteau doi oameni, amândoi nemulțumiți cu viața.

„Ce așteptați dela mine?“, i-a întrebat viața.

„Și unul din ei răspunde cu o voce obosită:

„Amărât sunt eu prin crudele tale contraste; înzadar se obosește mintea mea, a tălcui senzual existenței; de întunecul indoelei e plin sufletul meu.

„Vocea conștiinței mele îmi spune totuși, că omul e cea mai perfectă creatură, dară cu toate acestea eu sunt nenorocit!...“

„Ce ceri tu dela mine, spune?“, întrebă cu sânge rece viața.

„Noroc!... Și pentru norocul meu este de lipsă, ca să aduci la o bună înțelegere două contraste din sufletul meu: »eu vreau« cu »eu trebuie«.

„Îți e permis să-l dorești, grăește cu strictetea viața.

„Nu voesc să fiu jertfa ta!« strigă omul. »Să stăpânesc vreau eu, tu însă mă silești să-mi plec fruntea sub jugul legilor«.

„Vorbește mai la înțeles!« îi zice celălalt, care stătea mai aproape de viață,

primul însă continuă, fără a lua în seamă vorbele tovarășului său:

„Mi-e dor de libertate, alături cu dorințele mele vreau ca să trăiesc. Nu voesc să fiu nici frate nici servitor de-apropielui meu, numai și numai pentru că aceasta o cere simțul de datorință! Numai aceea voesc să fiu, ce liber pot să doresc! Sclav ori frate! Nu voesc să fiu piatra, de care să folosește societatea la durarea temniței norocului său propriu. Sunt un om, sunt sufletul și mintea vieții! Trebuie să fiu liber!«

„Stăi!, zise viața cu un surâs grozav. »Ai spus destul, și ceea ce ai mai vrea să spui, știu. Voesti să fi liber? Fie! Luptă cu mine. Învinge-mă și fi suveranul meu! Atunci voi fi sclavul tău! Tu știi, că n'am nici o patimă, și învingătorului m'am supus în totdeauna cu ușurință. Trebuie însă să învingi! Ești destoinic, ca numai de dragul libertății tale să porți o luptă cu mine? Ești destul de tare să învingi și crezi în învingerea ta?«

Trist răspunde omul:

„Tu m'ai purtat la luptă împotriva mea proprie, mintea mi-ai ascuțit-o ca un pumnal, care s'a vârat în sufletul meu și i-a nimicit puterea lui.«

„Vorbește mai aspru cu viața, nu te tângui!, strigă tovarășul.

Primul însă continuă:

„Voesc să mă reculeg din sila ta, per-mite-mi să gust norocul!«

Din nou răspunde viața, cu un zimbet, care s'asemăna lucirei sămânței de in:

„Spune-mi odată: ceri tu sau te rogi, când îmi grăești așa?«

„Mă rog!«, răspunde omul, ca un echo.

„Tu cerșești ca un cerșitor de ocazie, viața nu împarte milostenie! Aceasta s'o știi amărătule! Un om liber nu cerșește, el însuși își i-a darurile mele... tu însă ești un sclav al dorințelor tale... Liber e numai acela, care e destul de tare, a renunța la toate dorințele, ca să le unească în una singură! Mă înțelegi?! Acum poți merge!«

El a înțeles, și cu alipire ca un câțel s'a așezat la picioarele nepăsătoare vieții, pentru ca în liniște să adune sfârmiturile, cari cad dela masă.

În acel timp privirea ochilor, fără culoare, și-o ridică viața spre celălalt om, față căruia era aspră și dură.

„Ce ceri tu?«

„Eu nu cer, eu pretind.«

„Ce?«

„Dreptate. Unde e? Ad'o. Numai dreptate îmi trebuie acum, celălalte mi le voi lua eu singur mai pe urmă. Am așteptat cu răbdare destul, am săvârșit muncă grea fără odihnă și lumină. Nu voesc să adăstez mai îndelung. Timp e de trăit! Unde e dreptatea?«

Cu sânge rece îi răspunde viața:

„Aici este — iați-o!«

Albatrosul.*)

Deasupra luciului suriu al mării vântul adună nori. Văzduhul dintre nori și mare îl străbate mândru albatrosul, asemenea unui fulger negru.

Atingând cu aripile când valurile, când înălțându-se repede ca o săgeată spre nori, tipă mulțumit și norii înțeleg bucuria din tipătul dărz al pasărei.

Din acest tipet se tâlcuește dorul după furtună! Puterea mâinii, flacăra pa-timei și nesiguranta învingerei o tâlcuesc norii în acest tipet.

Rândunelele de mare gem înaintea furtunei, gemând sboară deasupra mării și bucuros și-ar ascunde frica de furtună în adâncurile mării. Gem și pescăreii, nu înțeleg dulceața luptei pentru viață: se tem de cutremurătoarele tunete.

Pingvinul prostuț cu frică își ascunde trupul greoiu între stânci... Numai mândrul albatros se avântă dărz și liber în spre marea înspumată!

Tot mai adânc se lasă norii negri peste mare, și valurile cântă și văjâind s'aruncă în calea trăsnetelor.

Trăznete mugesc. Sălbatec gem valurile și se sbat cu vântul. Cu-o puternică îmbrățișare ele cuprind un munte întreg de valuri, și în sălbatică-i mânia le-aruncă

*) Albatros = pasărea furtunilor (Sturmvogel).

pân' acum anexați la parochia romano-catolică.

Congregația dela Oradea-Mare, a primit mai mulți membrii români, la noile alegeri. Cu deosebire laudă se pomenește purtarea bravilor români din cercurile Borod și Sabolci, unde lista naționaliștilor a trecut cu grandioasă majoritate, cu toate că administrația și partidul ovricesc candidase asemenea români — deochiați.

Nedumeriți, cari cer lămuriri.

Dăm loc unui articol ce l'am primit dela un intelectual de ai noștri din generația mai tânără, în care dă expresiune unor nedumeriri ce le-a deșteptat o scrisoare publicată în „Tel. Român” din Sibiu, în care se repetează vechiul cântec despre formarea unui *partid moderat* între Români. Fiindcă autorul articolului, care n'are ambiția de a trece de politician, solicită și părerea noastră, ba ne cere chiar lămuriri, vom reveni asupra temei, despre care vorbește, într'unul din numerii viitori ai foaiei noastre. Eată articolul:

Onorată Redacțiune,

N'am fost nicicând »bărbat politic« și nu mi place să fac politică. Nu bucuroș îmi las turburată liniștea, aci în colțul meu de țeară; însă de interesat mă interesează mult toate întâmplările de pe rotogolul pământului, fie ele de orice caracter. Mă interesează mai vârtos însă viața politică a noastră, cât de incompletă și mică în dimensiuni să fie ea.

Vor fi mai mulți ca și mine, și noi toți aceștia, am rămas surprinși de un lucru petrecut în săptămâna trecută. E vorba de un articol de ziar, în care se spun lucruri de cea mai mare însemnătate, însă peste care mi-se pare se va trece și acumă fără ca celor ce l'au scris și l-au publicat să le pese de nelămurirea ce au stârnit, și care așteaptă esplicări.

Anume numărul de Joi al »Telegrafului Român« din Sibiu, dă în publicitate o scrisoare, cu subscrisura E. B. și adresată către un conte, ca răspuns la încercările acestui conte de a crea un curent între Români pentru formarea unui *partid moderat al Românilor*. Scriitorul e foarte ciudat în logica lui, care pare inspirată de bune sentimente la început, unde afirmă că partid moderat al naționalităților nu se poate până nu va fi o politică moderată a stăpânitorilor, dar cătră fine devine suspectă toată treaba, când el, scriitorul, vorbește de necesitatea învățării limbii maghiare.

Atâta spune scrisoarea. Am fi trecut la ordinea zilei peste ea, că peste alte încercări problematiche de felul acesta. Apoi și »Telegraful Român« a refuzat solidaritatea cu scrisoarea, prin urmare cu tot dreptul credeam că avem înaintea noastră o ciudățenie și nimic mai mult. Odată ne venea să credem pe Burdia de autorul scrisorii. Numai un atac mascat în contra lui, ce transpira din unele rânduri ale scrisorii, ne-a reținut.

de stânci, de cari masele verzi ca de smaragd să sfarmă în praf și spumă.

Albatrosul se avântă țipând prin aer, ca un fulger străbate norii și atinge cu aripile spuma albă de pe valuri. Ca un demon, negru, mândru, un demon al furtunei plutește spre furtună, el râde și geme...

În fața norilor râde și plânge de bucurie!

Din mânia fulgerului ei, demonul cu simț fin, a simțit de mult oboseala viforului, e convins că norii cei negri nu ascund soarele, nu, nici când nu-l pot respinge.

Vântul urlă... Fulgerul trăznește... Cu flăcări albastre ard grămezile de nori deasupra adâncimilor prăpăstioase ale mării. Marea prinde săgețile fulgerului și le stânge vâpaea în adâncimile ei. Ca șerpi de flăcări se confundă în mare reflexele acestor fulgere și să furiează tot mai adânc, până ce dispar cu totul.

»Furtuna! Indată va mugli sălbatic!«

Dărza pasăre a furtunilor trece mândră prin văzduh, străbate fulgerii și plutește pe deasupra mării ce furios geme de mânie. Ca un profet al invingerei strigă:

»Tot mai puternic, mai sălbatec mugească furtuna!...«

Trad. de:

Gydef.

Dar iată vine »Drapelul« din Lugoj, și se ocupă cu chestia. Întâi ne desvălește, că autorul scrisorii este Emil Babeș, iar contele căruia se adresează scrisoarea este Teodor Batthyány, unul dintre vicepreședinții partidului kossuthist. De aci încolo treaba e mai încurcată. Cu drept cuvânt se întreabă »Drapelul« oare Batthyány cum ajunge la asta? Este încredințat din partea partidului și a altora mai puternici, sau lucră numai din inițiativă proprie?

Acuma se impun mai multe întrebări peste cari nu putem trece numai așa, cu nepăsarea. Avem presimțiri cari se apropie mult de o bănuială mare. Mai întâi se naște întrebarea: oare ce vreau cu *partidul naționalist moderat*, și cum și-l închipuiesc?

»Drapelul« zice, că singurii reprezentanți ai neamului românesc sunt deputații din club. Dacă guvernul vrea să trateze despre interesele naționalităților, trateze cu aceștia, înduplece-i pe ei la o politică moderată.

Să ne ierte »Drapelul«, noi însă nu putem trece așa de ușor peste aceste. Nouă tocmai de o asemenea înduplecare ni-e teamă, fiindcă până acum neconținut am observat cum unii dintre deputați fac concesii peste concesii, pleacă tot mai grăbit spre moderare. Iar ce ne-a dat de gând și mai mult este tăcerea ziarelor noastre.

Întâmplarea a făcut, de am început a înțelege ceva, adică, mai bine zis, am început a mă încurca și mai tare. Am venit în contact în zilele aceste cu cercuri de ale noastre, cari fac mai multă »politică« și sunt prin urmare mai bine informate. Aci am aflat două lucruri, cari în adevăr trebuie să ne pună pe gânduri.

Se vorbea pe acolo, și nu se făcea mare taină din asta, că în aceste încercări de a forma un partid moderat cari ar fi foarte serioase, sunt amestecate chiar cercurile noastre politice, bărbați cari duc rol în viața noastră politică, ba ar avea parte la ele chiar și înalte cercuri bisericesti. M'am convins pe urmă, că mișcarea asta e cunoscută și privită de mai mulți cu oarecare interes, va se zică o iau în serios. Am aflat apoi, tot din acele locuri, că Emil Babeș, este de altfel bun avocat dar politician de calibrul mic, și de voință slabă, însă împrietinit cu cercurile politice maghiare și chiar unul din intimii lui Iancso Benedek.

Acuma să adaugem la acestea o scurtă caracterizare a lui Batthyány, care e o mare vulpe, și care e cunoscut ca agentul guvernului în toate treburile, unde trebuie încurcat, (doar știe toată lumea cum l'au pus preșident la societatea muncitorilor dela căile ferate, și la societatea micilor funcționari, făgăduindu-le el toate și neîmplinind nimic, de stau să-l dea afară). Să mai adaugem la asta chipul obscur cum se pune la cale toată treaba, să ne aducem aminte cum tot acest conte a isbutit să închege relații amicale cu Sârbii radicali, pe cari asemenea îi moștește cu de toate ținându-i în mână — și după toate acestea judece ori cine nu avem drept să ne temem iarăși de o tragere pe sfoară, ori de o »prindere de balic«, cum să zice?

Vin deci cu rugare la stimatul dv. ziar, care a știut să ne aibă încrederea deplină în toate împrejurările, să ne dați o lămurire oarecare și acum, care ne-ar putea liniști și ne-ar putea risipi îngrijirea ce ne cuprinde. Ceea-ce e la mijloc nouă nicicum nu ni-se pare lucru mic. De aceea dorim mult să avem un răspuns, pe care desigur încă mulți îl așteaptă — cu atât mai vârtos cu cât cei ce pretind a fi autorizați nu au făcut nimic ca să ne lumineze și să ne scape de bănueli.

Un nepolitician.

Cronica din afară.

Deschiderea camerei bulgare. Sobrania a fost deschisă Luni în absența prințului. Discursul tronului cetit de către ministrul Gudew constată că liniștea și ordinea domnesc în țară, care progresa în dezvoltarea economică. Guvernul se silește a pune capăt situației actuale a conaționalilor din Turcia, care continuă a neliniști spiritele din Bulgaria. Raporturile Bulgariei cu toate statele vecine și cu marile puteri sunt bune.

Cu ocaziunea deschiderii Sobraniei socialiștii proiectaseră manifestațiuni de stradă ostile guvernului. Cu toată paza poliției socialiștii au încercat să se adune pentru a face o manifestațiune. Din această cauză o încercare a avut loc cu poliția.

Alegerile pentru Dumă. Alegerile pentru Dumă au început Luni în 53 guvernamente, unde trebuiesc aleși 330 deputați. Au fost aleși în alegerile pentru Dumă, până noap-

tea 206 deputați, între cari 91 membrii ai drepte și monarhiști, 71 octombriști și moderati, 15 cadeți, 6 mohamedani, 6 social-democrați, 17 ai stângei, un membru al renovărei pacinice.

Scrisoarea delegatului României la conferința dela Haga. Ziarul »Times« publică o lungă scrisoare a d-lui A. Beldiman, delegatul României la conferința păcii dela Haga, adresată lui Sir Edward Fry în privința arbitragiului obligator. Se știe că în urma cererii de a se închide discuțiunea asupra acestei chestiuni, d-l Beldiman nu a putut răspunde delegatului Angliei.

Punctele hotărâte la conferința de pace din Haga.

Convențiunile și declarațiile votate de conferința dela Haga au fost semnate:

Reglementarea pacifică a conflictelor internaționale, de către 31 state;

Acoperirea datorilor contractuale prin arbitrajul obligator, de 27 state;

Deschiderea ostilităților după un curs prealabil, de 31 state;

Regimul neutralității în războiul pe uscat, de 32 state;

Dispozițiuni relative la vasele de comerț, la deschiderea ostilităților, de 30 state;

Transformarea vaselor de comerț în vase de război, de 29 state;

Punerea de mine sub marine, de 25 state;

Bombardarea de o forță navală în timp de război, de 29 state;

Adaptarea la războiul maritim a principiilor convențiunii de la Geneva, de 32 state;

Limitarea dreptului de cursă în războiul maritim, de 29 state;

Stabilirea unei curți judecătorești internaționale, de 22 state;

Drepturile și obligațiunile puterilor neutre în războiul pe mare, de 26 state;

Declarația cu privire la oprirea de a arunca explozive din baloane, de 22 state;

Actul final al conferinței a fost votat de 42 de state din cele 46 câte au fost reprezentate.

STIRILE ZILEI.

— 17 Octombrie v.

Maj. Sa Monarchul este deplin sănătos, anunță ultima depeșă a cabinetului din Viena.

Mitropolitul Mihail. »Unirea« scrie: Cu bucurie comunicăm cetitorilor noștri, că starea sanitară a Esc. Sale d-lui Mitropolit s'a îndreptat foarte tare, și i-a redat puterile. Joi în 24 c. a luat Ex. Sa parte la conferința episcopicească convocată în rândul prim pentru a lua hotărâri finale în chestia congruei. În zilele acestea credem că se va întoarce la reședință. Dumnezeu să l'adueă deplin sănătos în mijlocul filor săi sufletești, cari așa mult îl doresc!

Ni-se comunică din Sarasău următoarele: Bunul Archiepiscop și Mitropolit, în ziua sosirii sale la Sarasău a fost întâmpinat de întreg poporul, în frunte cu preotul local, care l'a bineventat în numele credincioșilor; la ce Escelența sa între altele a zis: Rugătivă unul pentru altul, că mult ajută rugăciunea dreptului. Vedeti, și voi v'ați rugat pentru mine în patul durerilor mele și azi cu ajutorul bunului Dumnezeu mă aflu iarăși între voi. Apoi a dăruit pe seama bisericii din loc 50 de coroane.

Vărsarea de sânge dela Cernova va face obiectul unor interpelații, înaintea de M. Hodza și poporalul O. Beniczky.

Ancheta comisiei a constatat 12 cazuri de moarte, 13 răni grave și 12 mai ușoare. S'au făcut mai multe dețineri, între altele și a surorii părintelui Hlinka.

Despre aceste dureroase întâmplări, »Az Ujság« scrie următorul »rovás« plin de adevăr: »Björnson a vorbit într'o dungă, vestind împilarea Slovacilor, dar să-i cauți părechea de norocos ce-i. Tocmai acumă zboară în lumea mare grozava veste a vărsării de sânge dela Cernova. O sfințire de biserică dela sate, cere jertfa de doisprezece Slovaci morți și cam atâția răniți. Prea de tot mult. Mai mult chiar decât jertfele unei alegeri generale sub Bánffy. Atunci însă, partidele maghiare ce-s astăzi la guvern, țipau ca din gură de șarpe de tot felul de năpaste ce-au ajuns pe Slovaci. (Noroc, că nu le-a auzit Björnson). Nu putem ști dacă bieții Slovaci din Cernova în adevăr așa s'au purtat față de gendarmi, cât era fără putință a se opri vărsarea de

sânge; dar cât de provocătoare să le fi fost ținuta: răzbunarea exagerată va aduce la creditul agitatorilor slovaci, iar nu la puterea maghiară. Frumos și cucernic lucru este o sfințire de biserică, dar nu prea se obicinuieste a o sili prin puterea suțitelor. Iar douăsprezece cadavre, nici cea mai patriotică sfințire de biserică nu prețuește.

746 emigranți întorși. Cu vaporul Carpathia au sosit alaltăeri seara în Fiume 746 emigranți, între cari și mai mulți români. Au fost siliți să părăsească America, neputând lua concurența cu americanii vioi și speculanți. I-a sbuciumat mult și dorul de casă și de țară. Guvernorul din Fiume, a mers însuși între emigranți, cari l'au făcut mari ovați. I-a întrebat de năcazuri, și aceștia au răspuns că în America cele mai grele munci tot în cărca străinilor se pun. Dela Fiume până la Budapesta emigranții vor face calea cu tren separat.

Comandant suprem al honvezimei a fost numit de Maj. Sa Monarchul, generalul de cavalerie W. Klobucsar.

Serbarea dela Azuga. Fabrica de postav din Azuga a organizat Duminecă o frumoasă serbare cu prilejul aniversării de 20 de ani dela fundare. La amiazi s'a dat un banchet. Din toasturile ținute, reținem următoarele date interesante asupra progreselor făcute de această fabrică. La început capitalul era 400,000 lei, azi e de 4 milioane; putere motrice era 75, azi 743 cai; numărul fuselor erau 800, azi e de 3200; războile 25, azi 80 pentru țesut și 60 pentru tricotați. Lucrătorii la început erau aproape toți străini, azi sunt 370 români din totalul de 420. În 20 ani fabrica a întrebuițat 10 milioane kgr. lână din țară, a plătit cinci milioane lei salarii lucrătorilor și a desfăcut marfă de 36 milioane. S'au dat medalii, diplome și recompense în bani lucrătorilor merițoși.

Partidul radical maghiar, grupat în jurul ziarului »Bud. Naplók«, poreclit partidul trabanților, s'a întărit prin constituirea unei noi secții, în cercul VII al Budapestei, acumă Duminecă.

Gluma la Washington. În Washington s'au constatat patru cazuri suspecte de ciurmă. Trei din bolnavi au murit.

Canalizarea orașului Brașov. Primim spre publicare următorul avis: Deoarece canalul subteran din strada Lungă în Brașovul vechiu să astupă din distanță în distanță, adică așa după cum progresaază lucrările canalelor, ce leagă casele cu canalele din stradă, scândurile ce se economisesc dela poduri și lemnele scoase de prin canale, pe care nu le poate folosi orașul, să pun în vânzare la fața locului adică în strada Lungă *Mercurea și Sâmbăta* dimineața la 10 oare. Obiectele puse în vânzare să vând și predau la mâna celui mai mare oferent însă numai cu bani gata.

Concertul Streitenfels-Klein. La concertul de Mercuri seara 6 Noembrie n., dat de artista în vioară Irene Streitenfels și de pianista Emmy Klein se va executa următorul program: 1) Goldmark: concert de vioară, A-moll, op. 28 Allegro moderato—Air—Allegretto de d-ra Irene Streitenfels. 2) Chopin: Phantasie F-moll de d-ra Emmy Klein. 3) Bach: Air și Beethoven: Romanze G-dur de d-ra Irene Streitenfels. 4) Brahms: Ballade și Reinhold: Etude de d-ra Emmy Klein. 5) Wieniawski: Souvenir de Moscou, deux air russes de d-ra Irene Streitenfels. 6) Liszt: Rigoleto Paraphrase de d-ra Emmy Klein. Începutul la 8 oare sara.

Preot român kossuthist. Cetim în ziarele maghiare, că la adunarea poporală din cercul Beregul mare, reprezentat prin Edmund Barta, preotul român gr. cat. Emil Ștefan a înaintat moțiunea, prin care se votează încredere și mulțămită deputatului pentru ieșirea din partid și pentru păzirea credincioasă a steagului kossuthist.

Suveranii Spaniei la Paris. Suveranii Spaniei au sosit la Paris Luni dimineața și au vizitat pe președintele Fallières, la Eliseu. Populațiunea le-a făcut ovațiuni. Luni seara președintele Fallières cu doamna au oferit un prânz suveranilor spanioli. Au luat parte suțitele, ambasadorul Spaniei, personalul ministerelor și autoritățile, ministrul afacerilor străine al Spaniei, ambasadorul Angliei și alții. La primire s'a intonat imnul regal.

Greva la căile ferate din Austria. s'a sfârșit alaltăeri după o rezistență pasivă de 24 de zile. S'au împlinit toate pretenziunile greviștilor.

Rezistența pasivă s'a făcut prin ese-

cutarea severă a regulamentului, ceea-ce pricinuia întârzieri uriașe și făcea chiar imposibilă comunicația pe alocuri.

Ovrei în Austria. Studenții ovrei de la universitatea din Cracovia, având o ceartă cu rectorul, au hotărât să spună deacum limba ovrească ori cehă, de limba maternă, în loc de cea germană cum au făcut până acum. Asemenea hotărâre au luat și cei din Cernăuți, vre-o 300 la număr.

Nime nu le-a pus vre-o pedecă.

Incendii de păduri în România. Cu privire la focul izbucnit în pădurea Ploesti, pendinte de Predeal, proprietatea regelui, se comunică la prefectură următoarele: Focul a luat naștere din neglijența lucrătorilor. Șase sute de oameni sub supravegherea autorităților au operat la localizarea incendiului, care a reușit cu multă aieveoință. Focul a distrus vre-o 5000 stânceni de lemne și arbori în picioare pe o întindere de 50 hectare. Pagubele sunt considerabile. Alt incendiu a izbucnit Marți noaptea la pădurea Patului din com. Teșila. Focul a fost localizat. Abia eri au putut fi localizate incendiile, cari au cuprins pădurile Slănic, Grozești, Harja, Brătești. Pagubele sunt enorme. Au ars peste 600 hectare.

200 de studenți ruși arestați. Se comunică din Kazan că poliția a înconjurat universitatea și că a arestat, se zice, 200 de studenți.

Un atentat în Petersburg. Din Petersburg se anunță că luni la orele 4 d. a. a apărut în cabinetul de lucru al consilierului de stat Maximowsky, care este șeful marelui administrațiuni a inchișorilor, o femeie necunoscută, care a tras asupra lui șapote fecuri de revolver, răbindu-l de moarte. Maximowsky a sucombat după două ore. Femeia a fost arestată.

Pentru institutul »Eliade« din Ploesti se caută de urgență un profesor de limba germană cu certificatele în regulă. A se adresa la numitul institut în Ploesti (România).

Procesul Moltke-Harden.

(Pledoariile.)

(Fine.)

In continuarea pleduării mele avocatul lui Moltke esclamă cu voce tare:

Harden prezentează lucrurile așa ca și când Majestatea sa n'ar lucra decât sub influință străină. Fiecare știe însă că majestatea sa ia deciziunile sale în mod foarte de sine stătător. Nici că s'a putut dovedi că aici ar fi în joc oarecare influențe politice.

Și ce are a face pretinsa perversitate cu politica. Nici Harden, nici espartul său dr. Hirschfeld nu stau pe baza că homosexualitatea ar avea a face cu politica. Harden în articolii săi s'a provocat la Friederich cel mare, la Michel Angelo și alți bărbați mari zicând, că acești bărbați prin înclinările lor homosexuale nu au fost împiedecați de a fi politicieni și artiști foarte distinși. De unde dar atâta conștiință morală la acuzat pentru aceea că unul sau altul în urma înclinării sale homosexuale ar fi neaptes pentru politică? De ce? Cu mijloace obiective politice Harden n'a putut să-și ajungă scopul de a compromite pe prințul Eulenburg. De aceea s'a folosit de mijlocul de a-l învinui de preținsele perversiuni spre a face imposibil pe acest bărbat și pe amicii săi.

A fost de lipsă să se construeze un cerc care nu există și care să sprijinească afirmarea perversității. Dar dacă d'voastră domnilor dela tribunal, n'ați fi de părere că dl Harden a imputat mandantului meu fapte perverse, trebuie să concedeti fără îndoială că l'a batjocorit și l'a făcut de răs întrebându-l cuvintele »dulcele« »grupșor« »amorașul meu« etc.

Dr. Gordon trece apoi la espartiva lui dr. Hirschfeld, despre care zice, că nu se bazează decât pe declarațiile nevastei despărțite a contelui Moltke. În fața acestor declarații stau acelea ale contelui Moltke, și tribunalul în procesul de divorț a declarat pe nevastă vinovată. Spune mai departe dr. Gordon, că raportul dintre Moltke și Eulenburg s'a bazat pe legătura ce există între ei prin aceea, că erau amândoi muzicali și se însuflețeau pentru artă. Arată apoi cât rău ia făcut Harden lui Moltke prin suspiciunile sale. Dacă Harden îi impută lui Moltke ca e slab, eu, zice Gordon, voi zice numai, că un bărbat care la Sedan și la Paris a stat în focul luptei și care la râul Loire a căpătat crucea de fer și o rană de care suferă și azi, este un bărbat integru. În fine declară reștit că contele Moltke s'a și purtat ca un

bărbat integru. Dovediți prin pronunțarea unei pedepse serioase contra acuzatului că un tribunal prusian e în stare să apere și să restabilească onoarea unui bărbat trasă în noroi.

Apărătorul acuzatului Harden, consilierul de justiție dr. Bernstein, ia cuvântul după dr. Gordon și zice între altele: Ridic obiecțiune contra părerii că în parte e deja prescrisă. Dl Harden nu poate fi pedepsit fiindcă îl scutește paragraful legii, care admite apărarea intereselor îndreptățite.

E tot adevărat ce a susținut acuzatul ca publicist. Discursul dlui adversar era la loc să fie ținut la începutul procesului dar nu acum când s'a dovedit că contele Kuno Moltke nu este omul acela de cum îl prezentă avocatul său. Amintește de baronul Berger directorul teatrului din Hamburg care a căutat să mijlocească între Harden, Eulenburg și Moltke o înțelegere. Berger le-a spus că Harden îi crede abnormi în privința sexuală și părerea lui este ca ei să se retragă din linia întâi a politicii germane fiind aceasta necesară din motive patriotice și psihologice. Moltke zice că nu-i adevărat că ia-r fi vorbit astfel Berger și acuză pe Harden de intrigă, perfidie și denunțare. De aceea nu voi fi nici eu cu crutare față de păcător.

Dr. Bernstein zice că a prevăzut că prieteni îl vor împinge înainte pe Moltke să părăsească el după ce trebuia să facă ceva ce au neglijat la început. Contele Moltke a rugat pe procuror să intervină ex-officio. Procurorul a refuzat. Moltke a recurs, dar a fost respins de toate instanțele. Pretutindeni i s'a spus: Lucrul acesta fă-l singur (ilaritate). Contele Moltke are un amic intim, pe prințul Eulenburg. N'ar crede omul că pentru acest Oreste, acest Pilade nu poate fi adus nici odată înaintea judecătorului (ilaritate). Dacă ei într'adevăr nutresc o amicitie curată, cum se poate să nu-și vie unul altuia în ajutor aici înaintea tribunalului (cuvintele acestea s'a referă la faptul că prințul Eulenburg a refuzat îndărătnic de-a se prezenta ca martor înaintea tribunalului). Și știți de ce nu vrea să mărturisească prințul Filip Eulenburg? Fiindcă se teme de dispoziția legii, care pedepsește sperjura cu temniță.

De aceea nu s'a prezentat aici și nu vrea să vadă pe martorul Bollhardt. Toate celelalte sunt comedie. În creerii acestor doi oameni este ceva ce nu vreau să aflați D-voastră, d-lor judecători. Și aceasta este conștiința vinovăției lor. D-l Harden e în drept, dacă vrea să scape pe împărat de anturagiul unor astfel de oameni. În jurul împăratului trebuie să fie oameni integri, căci altfel ajungem în imperiul german la un regim de curtezani abominabil, de care Dumnezeu să ne ferească.

Poporul german n'are trebuință de astfel de diplomați și bărbați de stat ca contele Moltke. Dacă soția lui divorțată, d-na de Elbe a depus drept, contele Moltke e abnormal. El numește pe prințul Eulenburg »amorașul meu« și apoi istoria cu batista despre care ne-au vorbit fosta lui soție. Prințul Eulenburg pleacă din odaia a sărută și esclamă: »Iubitul meu Phil (Filip), amorașul meu«. Dacă păcătorul ar fi tratat batista ca pe soția lui, și pe soția lui mai bine decât batista n'am fi avut astăzi procesul acesta (ilaritate). Vorbește în fine de depunerea majorului de Hülsen, care a avut ca șef pe contele Moltke. Majorul a mărturisit că Moltke a trebuit să demisioneze însă din alte motive, nu din motive tehnice militare și a dat să se cunoască că tot c'am aceleași motive l'au silit a se retrage, cari au cauzat și retragerea prințului Eulenburg: înclinările homosexuale.

Vorbind apoi de motivele demisiunii lui Moltke zice că aceleași învinuiri s'au fost ridicate și contra cancelarului Bülow. Dar acesta nu și-a dat demisiunea. De ce? E nevinovat și n'are a se teme. Cancelarulului principe Bülow, ia crezut și procuratura că e nevinovat, și fiindcă ia crezut, de aceea a ridicat acuzare publică pentru Bülow și pentru Moltke a refuzat-o. Credeți că simpli articolii publicați în »Zukunft« de Harden, ar fi cauzat demisionarea prințului Eulenburg și a contelui Moltke, dacă n'ar fi fost adevărat ce s'a publicat în ei? Cum că procedera publicistului Harden a fost îndreptățită, a constat însăși majestatea sa prin atitudinea sa față cu Moltke.

Este ca și o condamnare când împăratul nu mai ține în post pe păcători, în împrejurări, când acesta e greu învinuit, ci îl pune la dispoziție. Încheiând se adresează către judecători cerând să declare în sentință, că nu voesc să recunoască că bărbați conducători pentru poporul german pe aceia, cari preconizează păreri și faptele păcătorului. Achitați pe domnul Harden și spuneți prin sentință, că în imperiul

german este permis unui bărbat german a spune adevărul!

Foarte agitat se ridică contele Moltke și declară cu voce tremurândă: Așa sta eu oare aici, dacă înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor n'ași putea zice: mă simt nevinovat. Sunt însuși un simplu soldat, n'am aptitudini oratorice. Din ordinul împăratesc dela 24 Mai, nu reese alta decât c'am fost pus la dispoziție. Este un neadevăr ce se vorbește despre ecistența unui ordin secret. Un astfel de ordin, în care mi se reposesază perversiune, nu există.

Am fost demisionat cu toată cinstea. Dacă procuratura a refuzat de a intenta acuză publică, cauza a fost că a voit să evite un scandal. Dacă m'am prezentat aici am făcut-o spre am apăra onoarea de soldat vechi, trasă în noroi. (Strigări reșpitate de bravo din public, președintele îl admoniază). De 41 de ani port tunica regelui, în care am săngerat pentru patrie și am desbrăcat-o acuma, ca să pot să apar aici, căci ca soldat n'am putut sta înaintea d-voastră. Nu puteam să las să fiu insultat aici. Unui oficer nu era permis să lase a fi aici astfel atacat. De aceea am trebuit să desbrac tunica. Astăzi e aniversarea fericitului feldmareșal Moltke. Dacă ași eși în uniformă pe stradă, în loc să mi să zică hăzana, ar striga oamenii răstigniți-l. De aceea nu puteam să mai port uniformă și sunt mulțumitor majestății sale, că mi-a ajutat să-mi spal onoarea. Declar din nou, nici odată amicitia dintre mine și prințul Eulenburg n'a avut o trăsătură erotică... N'am știut despre înclinările homosexuale ale contelui Hohenau sau a altori domni. Acesta ne-a făcut-o și i-a succes a mă ofensa în onoarea mea. Înăuntru și în afară numele meu e în gura tuturor. Am încredere firmă într'un tribunal prusian, că va ști să apere onoarea mea și las cauza mea cu încredere în mâinile d-voastră. (Strigări de bravo în auditoriu). După o scurtă replică a avocatului Bernstein, ea cuvântul Maximilian Harden și zice între altele: Moltke neagă că ar fi umblat în vila contelui Linar. Zis-am eu vreodată că acolo a intrat în atingere personală cu bărbați? Articolii din »Zukunft« au urmărit numai un scop politic. Când Eulenburg s'a retras, persoana lui Moltke ia fost neinteresantă. După ce s'a relator Eulenburg, el, Harden, a reluat acțiunea. Eulenburg a luat parte și la răsturnarea lui Bismark, al doilea cancelar (Caprivi) a fost răsturnat în Liebenberg (Castelul lui Eulenburg). Al treilea cancelar Hohenlohe devenea furios când auzia numai de numele Liebenberg. Al patrulea cancelar a primit oficiu prin prințul Eulenburg. Și acest cancelar a devenit dușman de moarte al bărbatului, care l-a creat.

Ce s'ar fi întâmplat dacă ziarul socialist »Vorwärts« mi-a fi apucat înainte? Meritul meu e că n'a putut-o face. Cel dintâi care a intervenit a fost împăratul Germaniei, care a lucrat înainte de a ajunge lucrurile în publicitate. Nu mi pasă de ce se va vorbi în străinătate... Aceasta dacă va judeca cuminte va zice: Germania e o țară ca și alta unde se întâmplă asemenea lucruri. Dar trebuie să zică: Tot sunt oameni harnici aceia! Cel dintâi care a intervenit a fost împăratul. Cel ce ia dat impulsul a fost fiul său prințul de coroană. Înainte cu 13 ani am fost achitat într'un proces penal în care am zis: Este și un alt mod de-a servi împăratului decât acela de-a ingenunchia înaintea lui. Adică de-ai servi cu adevărul. Acum m'am ținut cu aceasta sentință și cred că voi căpăta încă una asemenea. N'am să mai adaug nimic (strigări de bravo).

După rostirea pledoariilor tribunalul a amănat pronunțarea sentinței pe eri, Marți.

ULTIME STIRI.

Budapesta, 30 Octomvrie. Croații vor pune douăzeci de oratori la dispoziția asupra proiectelor indemnitații.

Ca știre sigură se spune, că și G. Polonyi va vorbi în contra.

Viena, 30 Octomvrie. Premierul Beck și-a exprimat mulțumirea, în ședința Camerei, cu discuția urmată pâuă acum. Află, că Maghiarilor nu s'au făcut mai multe concesii decât se cuvenea. — Joi se va termina discuția generală asupra compromisului.

Paris, 30 Oct. La Cherbourg a avut loc un serios accident la trenul în care se afla regele Spaniei. Trenul a deraiat în momentul când acarul trebuia să-l îndrepte pe linia arsenau-

lului. Suveranii n'au avut decât o violentă emoțiune. Un funcționar al cărilor ferate a fost rănit.

Achitarea lui Harden.

Berlin, 30 Octomvrie. Tribunalul a achitat pe Harden. În motivarea sentinței tribunalul arată că între articolele apărute în »Zukunft« există legătură și tribunalul a fost deci silit să respingă argumentația reprezentantului reclamantului. Acuzatul a dovedit că Moltke suferă de homosexualitate și dovezile prezentate au stabilit perfect că contele Moltke are într'adevăr înclinațiuni cari diferă de dispozițiile normale omenești, dar nu s'a dovedit special că reclamantul s'a făcut vinovat de delictul de homosexualitate și acuzatul a susținut aceasta nici în fața tribunalului. Tribunalul consideră că contele Kuno Moltke nu avea cunoștința de cele ce se întâmplau în vila contelui Linar și trebuie să recunoască că declarațiile lui fac impresia purului adevăr și că contele ese din acest proces curat și neatins moralicește. Pe de altă parte tribunalul recunoaște că acuzatul în articolele publicate în »Zukunft« n'a urmărit decât sprijinirea intereselor generale și că faptul acesta a constituit baza sentinței.

Berlin, 30 Octomvrie. Sentința a produs mare senzație. Pentru a evita eventuale demonstrații poliția luase riguroase măsuri. Un puternic cordon a înconjurat tribunalul împiedecând apropierea persoanelor în număr prea mare. Știrea achitărei s'a răspândit ca fulgerul în oraș producând o vie agitație. După publicarea sentinței s'au făcut mari ovații lui Harden. El a fost ridicat pe umeri de cătră public și dus astfel în restaurantul din apropiere.

Berlin, 30 Octomvrie. Contele Moltke va face cu siguranță apel în contra sentinței tribunalului și va încerca din nou ca parchetul să-și însușească procesul.

Bibliografie.

„In institutul grafic »Minerva« București a apărut »Opere complete« de N. Nicolescu, C. Stamati și V. Cârlova la oaltă într'o singură Broșură. Prețul 1 cor. 50 plus porto 10 bani se pôte procura prin Librăria A. Mureșianu Brașov.

M. Sadoveanu. Amintirile căpraru-lui Gheorghită. Pagini 280. Prețul Lei 2. Din operele complete a lui Ioan Creangă a apărut ediția a doua. Prețul 1 cor. 50 fil plus 20 b. porto.

Se pot procura și prin tipografia și librăria A. Mureșianu, adăogându-se 20 fil porto.

— Romanul »Robia Banului« de Sofia Nadejde a apărut în o nouă ediție și se află la tipografia și librăria A. Mureșianu în preț de 2 Lei plus 30 bani porto.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor respons.: Victor Branisce.

Anemia

și urmările ei: slăbioiune, osteneală, se pot vindeca cu Emulsiunea lui Scott, în scurt timp. Renumele bun pe care și l'a câștigat »Emulsiunea lui Scott« ca mijloc probat contra

Anemiei

se bazează pe aceea, că la preparare se folosesc numai ingredientele cele mai fine ce se pot cumpăra cu bani, și numai prin îndelungata esperență se pot alege, și ca procedura specifică a lui Scott se prepara într'o cremă gustoasă și ușor de mistuit. Resultatul este un product de nutriție neîntrecut. (3)

Veritabilă numai cu marca pescarului ca semn de garanție a procedurii Scott

Prețul unei sticle originale 2 cor. 50 b. Se ca-pătă în toate farmaciile.

Anunț prealabil!

al
Coloseului Projectograf
TEATRU ELECTRIC,
societate pe acțiuni,
Brașov, în 31 Octomvrie a. c.
își va începe
REPRESENTAȚIILE.

Zilnic două reprezentații
seara la 6 și la 8 oare.

Tot a doua-zi va fi program nou.

Dela „Tipografia și Librăria“
A. MUREȘIANU, Brașov
se pot procura următoarele cărți

(La cărțile aici înscrise este a se mai adauga pe lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandările.)

Diverse.

Scritori, cetitori și critici de N. Rădulescu-Niger 50 b. plus 5 b. porto.

Lira Sionului seu cântarea sârbătorilor de Aron Boca Velchereanu 50 b. plus 10 b. porto.

Bocete adevărate Cântări la morți, adunate de I. Pop-Releganul. Prețul 80 bani. (+ 10 b. p.)

Cu vârful penei, scrieri satirico-humoristice de Antoniu Pop 1 Cor. plus 10 b. porto.

Arion seu carte de cântece diverse pentru toți și pentru toate de I. Dariu — 50.

„Elemente din Constituția Patriei seu Drepturile și datorințele cetățenești“ de Goldiş — 40.

Bucătăreasa națională, carte de bucate excelentă și ușor de înțeles scrisă de Hîntescu după bucătăria română, franceză, germană și maghiară. Prețul 1 cor. 60 bani plus 30 bani porto.

Umbre și lumini poezii de Em. Părdăanu, cor. 2-50 (porto 20 b.)

Asupra situației, articoli și foișore de Iónu A. Lăpedat. Preț. 40 b. pl. 10 b. porto)

Influența franceză în România de A. Xenopol profesor la universitatea din Iași. Cu 50 b. + 5 b. porto.

Teoria dramei cu un tratat introductiv despre frumos și artă de prof. Dr. Iosif Blaga. Prețul corone 3.60 (plus 30 b. porto.)

„Despre cel dintâiu ajutor la vătămări ale ochilor“ de Dr. Ioan Popp, medic colonel i. r. Acastă broșură conține pe 36 pagini sfaturile cele mai bune, cum să se procedă și ce măsuri grabnice să se ia în cazurile de vătămări ale ochilor, o cărticică, care n'ar trebui să lipsescă din nici o familie.

Cântul în școala populară de Iuli Pop, învățător în Năsăud. Teoriă, praxă și cântări. Este o scriere întocmită pentru cei ce propun cântările. Prețul 60 b. (cu posta 66 b.)

Manual catehetic pentru primii ani școlastici, ca îndreptar pentru cateheți, învățători și părinți, prelucrat de Basilin Rațiu, profesor la seminarul din Blășiu. Prețul 80 b. (cu posta 90 b.)

A mai apărut tot din pēna medicului colouel Dr. Popp instructiva broșură „Combaterea Malariei“ și va apare în curând în broșură și tratatul foarte interesant și folositor „Despre tutun“, o schiță istorică-igienică.

Broșurile de mai sus se pot procura dela tipografia și librăria A. Mureșianu cu 40 b. exemplarul cu porto cu tot pentru intern și cu 50 b. exemplarul pentru România.

Amintiri din Grecia de Teodor Bulc; prețul cor. 1.20 (plus 10 b. porto).

Schițe din Italia de Teodor Bulc. prețul 2 cor. (+ 20 b. porto).

Oral general pentru școala română cu 6 clase și cu un, singur învățător de Georgiu Mașyar. Prețul 80 b. (+ 10 b. p.)

Pomul de Crăciun. Iconă familiară într'un act. Localizată din nemțește de Moșul. — Tipografia A. Mureșian Pag. 45 Prețul 40 bani.

„Novele“ de Vasile Ranta Buticescu. Broșura are 286 pagini și conține istorioare frumoase scrise, într'un limbaj plăcut. Prețul ei e 1 cor. 60 bani plus 20 bani porto. Poezii de Vasile Ranta Buticescu.

Edițiunea „Amicului Familiei“. Prețul 1 cor. 20 b. plus 10 b. porto.

Versuri de dor, adunate din poezii române de A. Prețul 50 bani (+ 5 b. porto).

Cartea ilustrată pentru copii și copile de George Simu. Acastă broșură conține poezii istorice și morale spre escitarea gustului de cetit la copii. Prețul 50 bani + 5 b. porto.)

Dinu Millan roman. Nenuica sfânt, de Const. Mille. Prețul 2 cor. plus 10 bani porto.

Faciorul Popel. Facerea Joiței. O dragoste a veacului. Rochia Catiței. Amedeo Madini. Din viața tristă. După natură. Baccalaureatul, de Const. Mille. Prețul 2 cor. plus 10 b. porto.

„Pe pragul mormântului“, de prețul G. Simu, conține versuri funebreale pentru popor și pentru inteligență. Pr. 50 bani (+ 6 b. porto).

Juvenilia, prosă și versuri, de Sextil Puscariu. Prețul cor. 1.60, pl. 20 b. porto.

Opiniunea publică, conferența ținută a Atheneului român de C. Disseson la 27 Februarie 1886, prețul 50 b. plus porto 5 bani.

Nr. 15954—1907.

Publicațiune.

Din venitele fundațiunei Matildei de Trauschenfels sunt a să conferi prin Magistratul orașenesc două stipendii de câte 600 cor.

Reflectanții la vre-unul din aceste 2 stipendii au să dovedească, că aparținerea lor este de Brașov, asemenea sunt obligați a proba cu testimonii de esamen sau cu Index, că cercetează cursurile la o școală mai naltă, sau la un institut politehnic, ori la o academie de comerț, de selvicultură, de mine sau de arte, sau la o școală superioară de agricultură, sau să dovedească, că pe baza testimoniuului dela un gimnaziu superior, dela un gimnaziu real, dela o școală reală superioară, sau dela o școală de pregătire egală cu unul dintre institutete de învățământ aic menționate, că și-a agonisit deja dreptul de a frecuenta unul dintre sunumitele institutete superioare de învățământ.

Stipendiile să conferă reflectanților fără deschilinire de religie și de naționalitate sau pe întreg sau respective pe restul timpului de studiu, computându-se în acest timp eventual și serviciul militar ca voluntar pe un an — dacă acesta ar cădea în timpul de studiu.

Recursele pentru dobândirea unuia din aceste stipendii au a să înaintă la subscrisul magistrat (în despărțământul al V-lea) până în 10 Novembre a. c. la 12 oare a. m. și tot la magistrat să pot vedea și dispozițiunile mai de aproape referitoare la conferirea acestor stipendii, în oarele de oficiu dela 9—12 a. m.

Brassó, în 9 Octomvre 1907.

3040,2—2. Magistratul orașenesc.

Vițe nobilitate
liferează cu garanție, asortiment bogat de tot soiul, firmă de mulți ani recunoscută ca prima și foarte solidă:

Prima Pepinerie cu vițe nobilitate de pe Târnava.
Proprietar, FR. CASPARI, Mediaș (Ardeal).
Cereți Catalogul prețurilor!

Catalogul conține scrisori de recunoștință din toate părțile țerei. Fiecare proprietar de vițe se poate convinge, înainte de a comanda de soliditatea firmei adresându-se verbal sau în scris la vre-o persoană cunoscută.

[3012,7—47.]

Kaiser-Borax
Pentru cultivarea frumseței și sănătăți.
Kaiser-Borax imprumută feței o peliță fină, frumoasă și albă. Escelent pentru cultivarea gurei și dinților. Folositor la catar și răgușală. Kaiser-Borax face apa mōle și fōrte bun pentru curățirea pielii. Precauțiune la cumpărare. Veritabil numai în carton roșu, cu 15, 30 și 75 bani, cu instrucție detaliată. Nicī decum necartonat!
Singurul producător pentru Austro-Ungaria: GOTTLIB VOITH, WIEN II/1.

STABILIMENTUL DE ACID CARBONIC
a lui MUSCHONG din Baia Buziaș
— modern instalat — afară de Kartel liferează prompt ori ce cantitate de
ACID CARBONIC
natural, chemic foarte curat, fluid
din izvoarele cu acid carbonic din Baile dela Buziaș renumite în toată lumea, pentru fabricarea de apă gazoasă, căroiumarilor, și alte scopuri industriale.

Să nu se schimbe cu acid carbonic preparat artificial și puțin spornic.
Serviciu demn de încredere și conșcențios!
Apă minerală și apă vindecătoare
în sticle de 1/1 și 1/2 litre.
Cu succes miraculos la suferințe de inimă, rinichi și băgică.
Apă de masă de rangul întâiu!
Informații se dau cu plăcere din partea
Muschong's Kohlensäure-Werke und Mineralwasser-Versandt in Buziasfürdō.
Adresa telegramelor: MUSCHONG BUZIASFÜRDÖ. — Inter. J. Telef. 18.

In-dispenzabil pentru
DAME
Cel mai bun cosmetic
Crema MARGIT a lui Földe's

departează după câte-va zile pistrii, pete de float, sgrăbunțe și alte neurățenii de piele. Netezește încreșturile și face obrazul alb, fresc și juvenil. Prețul unui borcan mic 1 cor., mare 2 cor.
ARTICOLE SPECIALE de TOALETĂ: Pudra Margit 1 cor. 20 b., Săpun Margit 79 b.; Pasta de dinți Margit 1 cor.; Apă de obraz Margit 1 coroață. — Trimite cu rambursă sau primind prețul. Producentul: CLELENS v. FÖLDES, farmacist în ARAD.
Se capătă în toate farmaciile.
Depozit principal în Brașov: Julius Hornung, Emil Jekelius Fr. Kélemen, V. Klein, B. Kugler, Lang & Theil, droguerie; E. Neustädter, H. Oberth, V. Roth, & r. Stenner, Teutsch & Tartler, droguerie. Sibiu: A. V. Lingner, farmacie.

Cruce seu stea dublă electro-magnetică
Patent Nr. 88867.
Nu e crucea lui Volta. Nu e mijloc secret.
Vindecă și inviorează pe lângă garanție.
Deosebită atențiune e a acest aparat vindecă boase da imprejurării, că le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, impedecarea circulațiunei sângelui, anemie, amețeli, șuituri de ureche, bătaie de inimă, sgărciuri de inimă, asamă, anșul greu, sgărciuri de stomac, lipsa poftel de mâncare, receală la mâni și la picioare, reumă, podagră, ischias, udul în pat, influența, însămnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bōle, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — În cancelaria mea se află atestate înecurse din tōse părțile lumii, cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retrimite banii. Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“, de ore-ce „Ciasul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit, fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut apreciat și cercetat. Deja iestinatatea crucel mele electro-magnetice e recomandă indeosebi

Prețul aparatului mare e 8 cor. Pretul aparatului mic e 6 cor.
folosibil la morburii, cari nu sunt mai vechi de 15 ani. folosibil la copii și femei de constituție fōrte slabă.

Expediție din centru și locul de vëndare pentru țēră și streinătate etc.
MÜLLER ALBERT, Budapesta, V/28, Strada VADÁSZ 34, colțului strada Kálmán.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul à 10 fl. se vinde la zaraful Dumitru Pop, la tutungeria, de pe parcul Rudolf și la Eremias Nepoții.